



6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 134 Weds., July 16, 1969

Jugoslavija: federacija ali le "federacija"?

Tito je takoj po drugi svetovni vojni dal izglasovati prvo jugoslovansko ustavo, ki naj uvede v Jugoslaviji federalni sistem. Osnova države naj bo 6 republik, dočim naj bodo federalni upravi pridržani le taki posli, ki so neobhodno potrebni za državno edinost. Za tako federativno ureditev je rdeči režim gnil veliko propagande celih 25 let. To je dolga doba, vendar nas režim ni mogel prepričati, da je Jugoslavija res urejena na podlagi federativnega načela. Otipljivih direktnih dokazov za dvom nismo imeli, mogli smo se opirati le na splošne politične pojave v Jugoslaviji.

Nas dvom se je opiral na sledeča razmišljanja:

Jugoslavija je še zmeraj tipična komunistična država, naj še tako poudarja svoj samoupravni komunizem. V njej vlada suvereno komunistična stranka, javne uprave, federalna, republiška, okrajna in občinska, so le izvršilne agencije, ki se morajo strogo držati navodil, ki pridejo od partijskega vodstva.

Komunistična stranka ni navadna politična stranka, to bi rada šele sedaj postala. Že ob svojem rojstvu je bila obsojena na podtalno politično življenje; bila je doma le v ilegali. Zato je morala biti njena organizacija strogo centralistična in obenem vojaška. Vrh je zapovedoval, vse drugo v partiji je moralo ubogati. Tako je videla v rdečem vrhu svojega pravega gospodarja ne samo federalna administracija, ampak tudi vse republiške, okrajne in občinske. Zato je bilo nekaj vidnih znakov, toda ne dokazov. Vse politične izjave režima so bile narejene po enem kopitu, naj bodo povedane v Skopju ali Ljubljani, v federalni vladi ali na občinski ravni. Vsa republiška zakonodaja je bila le prepisovanje federalne, tuptam je bilo dodanih ali spremenjenih par malenkosti, formalnosti itd.

Pri takem stanju seveda ne pomeni prav nič, ako formalno obstojajo republiške, okrajne in občinske administracije, saj nobena niti ne misli, da bi izrabila pravice, ki so zapisane v ustavi in zakonih. Se rajše ravna po tem, kar bodo rekli na partijskem vrhu. Res pa je, da je to stanje šlo na živce tovarišem zunaj Beograda. So si radi privoščili tiste, ki so v partiji na vrhu vedrili in oblačili. Toda njihova kritika je bila zelo previdna, zavita v tako zverženo govorjenje, da so ga komaj razumeli tovariši sami. Zato ni imela tako zamegljena kritika nobenega političnega uspeha. Na drugi strani je molk razjedal partijo, kajti pod plaščem uradnega molka so se v deželi godile stvari, ki jih noben molk ni mogel izbrisati. Zato so komunisti začeli zadnja leta misliti na reformo v partiji, ki so jo pa skrili pod "družbeno" reformo. Zadnji sadovi te reforme so bili letošnji partijski kongresi, republiški in federalni, pa tudi nova delna revizija ustave, ki so ji sledile splošne volitve v vse parlamente v republikah in v federaciji. V politiko je stopilo mnogo novih ljudi, tem je bilo pa treba že jasno povedati, v čem naj se novi režim razlikuje od prejšnjega. To delo je deloma opravila tovarišica Vida Tomšičeva, ki je v "Komunistu" od 9. maja razložila svoje poglede na "delitev pristojnosti med federacijo, republikami in občinami" takole:

"Opozorila bi na primer na vprašanje zakonodaje, ki nam dela mnogo težav. Ko smo začeli razpravljati o spremembi ustave... smo lahko ugotovili, da dosedanje formulacije glede zakonodajnih pristojnosti niso bile edini vzrok, ki je pripeljal do tako grobe uzurpacije zakonodajnih pravic zvezne skupščine, kakršnih smo bili priča. Zvezna zakonodaja je nesporno skoraj popolnoma zožila področje republiške in samoupravne zakonodaje tudi tam, kjer je bila njihova pristojnost jasna. Očitno torej ni bilo samo odvisno od neskladnosti nekaterih ustavnih določb z duhom iste ustave, kakor od odnosov sil, ki so se pa pojavljale na vseh ravneh. Najmočnejše so bile v federaciji, svojo moč so pa črpale tudi iz teženj, ki so prihajale iz občin, republik in skušale urejati svoje zadeve s silo državnih in političnih organov federacije.

Pogosto so zahtevali od zvezne skupščine, da odločuje in rešuje stvari, katere bi morali izbojevati v delovni organizaciji, občini ali republiki. Največ je bilo seveda intervencij v korist prelivanja sredstev med razvitimi in nerazvitimi, za večjo udeležbo na državnem kapitalu in podobno. Vse to je stalno prenašalo pristojnosti in odgovornosti v center, ki smo ga prav radi tih pozicij upravičeno napadali. S tem seveda ne branim tistih sil v organih federacije, ki so tako vlogo radi sprejemali in v preteklem obdobju pretvarjali tudi skupščino bolj v demokratsko fasado ali glasovalni stroj kakor pa v ustvarjalca politike. Hočem le opozoriti, da se je treba boriti proti birokratskemu etatizmu na vseh ravneh, kar se sicer pogojuje."

Težko bi našli še kje tako odkritosrčno izjavo, ki potrjuje vse, kar smo po vojni pisali o vrednosti jugoslovanskega federalnega sistema. Že ob rojstvu je imel politično

kostno jetiko. Osovražen je povsod in ga nobena reforma ne more spraviti do ugleda in vpliva.

Vida Tomšičeva si obeta, da bo boljše. Dvomimo. Za vsako dobro državno ureditev je treba dveh stvari: najprvo pametno zakonodajo. Te v Jugoslaviji zaenkrat še ni. Upravo, ki bo zakone izvajala pravično, v duhu ustave. Tudi te še ni v Jugoslaviji in je biti ne more.

Režim si je namreč s prevzemom odgovornosti za gospodarstvo nakopal breme, ki ga ne zmore. Tu tiči vir vseh njegovih nesreč. Ker ne zna urediti gospodarstva, mora zmeraj klicati javno upravo na pomoč, posebno federalno, ta se pa ravna po razmerju političnih sil. Razmerje je jasno. Na eni strani so štiri južne republike, ki vidijo v federaciji molžno kravo. Niso torej zainteresirane, da bi federacija zgubila svoj privilegiran položaj in svoje — blagajne! Ostali dve (severni) republiki nista ne politično ne številčno dosti močni, da bi varovali v okviru federacije svojo neodvisnost. Zato se federacija more mešati v njihova gospodarstva in od tam sesati sredstva za štiri južne republike. To razmerje političnih sil bo ostalo, naj se jugoslovanska ustava še tako spreminja.

Sedanje stanje pomeni zato večno napetost med severom in jugom. Nobene melodije o bratstvu in edinstvu ne bodo nič pomagale. Ostane pri tem pomembno le eno dejstvo: srbska republika je na obe severni bolj navezana kot druge tri. Na to dejstvo se hrvaški in slovenski tovariši še ne upajo javno sklicevati. Lahko je pa mogoče, da se na tihem. Nekaj dejstev kaže, da so vsaj v Zagrebu že tako pametni.

BESEDA IZ NARODA

Ob desetletnici smrti škofa Gregorija Rožmana

GARY, Ind. — Približno pred enim letom sem na tem mestu opozoril slovensko javnost na bližajočo se 10-letnico smrti našega narodnega mučenca škofa Gregorija Rožmana in pripomnil, da bi bilo primerno za to priložnost urediti njegov grob, kot se spodobi. Že prej sem sam osebno iskal dovoljenje za preureditev škofovega groba pri očetih frančiškanih v Lemontu, kjer pokojnikovo truplo čaka vstajenja. Dovoljenja nisem dobil. Vodstvo je imelo na kupe izgovorov.

Potem sem prosil za pomoč slovenskega duhovnika, ki je na letnem sestanku slovenskih duhovnikov v Lemontu stavil to na dnevni red. Sklenjeno je bilo, da bodo duhovniki nekaj v tem pogledu napravili, pa je ostalo le pri sklepu. Slovenski duhovnik, monsignor v zamejstvu, mi je takrat dejal: Sicer pa si je škof Rožman že sam postavil spomenik: Slovensko semenišče v Argentini, ko je bil še živ!

Nisem razočaran, da na moje lanske opozorilo v slovenski javnosti ni bilo dosti odziva. Da se od strani slovenske duhovščine v Ameriki ne stori nič v tej stvari, mi je razumljivo, posebno še, če upoštevam navodila in želje iz Ljubljane...

Sodim, da kljub želji pokojnega škofa samega, naj njegovo truplo počiva v Lemontu, tam ni mesto zanje. Najboljše mesto bi bilo na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi. Zato bi se prav lahko odločili, če ne bi pozabili škofovih govorov v ljubljanski stolnici. Brezkompromisni govor! Škof se ni bal za svoje življenje, bal se je za vero slovenskega naroda. Ako je v nas le še kaj domobranskega duha, ne bomo pustili, da bi naš škof mučenec bil pozabljen in zapuščen v Lemontu!

Moje mnenje je tudi, da bi moral stati v Slovenskem kulturnem vrtu v Clevelandu poleg kipa škofa Gregorija Rožmana danes tudi kip slovenskega prezidenta Leona Rupnika.

Da je bil škof Rožman res dober pastir svojih ovč, je potrdil omenjeni monsignor. Večina javnosti je bila proti njemu, ko je prišel v Ameriko, pa je kljub temu in brez bučne kampanje zbral sredstva za Slovensko semenišče v Argentini. Poglejmo sedaj kampanjo za Slovensko kapelo v Narodnem svetišču v Washingtonu. Dve leti se že trudijo, pa še niso zbrali določenih \$80.000! Ali pa kampanja za nabirko za gradnjo Slovenika v Rimu. Se popolnoma strinjam z razlago dopisa g. Janeza Gruma iz Milwaukeeja.

Že 10 let se trudijo slovenske

šolske sestre v Lemontu za zgraditev doma za ostarele. Starega so morale na ukaz države podreti, ker ni več odgovarjal predpisom in potrebam. Za novi dom so zbrale že kar precej denarja, ki pa je v času, ko so jim drugi metali polena pod noge, izgubil del svoje vrednosti. Gradbeni stroški so namreč od tedaj močno narasli. Pred par leti so končno sestre le dobile dovoljenje za gradnjo, sedaj pa manjka denarja in zidava ne more prav steči. Dom za ostarele in to še pod vodstvom šolskih sester! Ali ni to največja potreba za nas Slovence v Ameriki? Lega sredi države Illinois je idealna, zrak čist, okolica prijetna. Stari ljudje so postali žal v nadlego in napoto lastnim otrokom. Novi duh ne kaže, da bi bilo v tem pogledu kdaj kaj boljše, preje slabše.

Treba je pomoči, treba vnetega dela, da bo prepotrebni dom čim prej pod streho in na razpolago tistim, ki težko nanj čakajo. Pomislite, koliko bo molitev izrečenih v tem domu za tiste, ki ga bodo pomagali postaviti.

Slovenci po Ameriki, spomnimo se že enkrat, kaj je res potrebno, kaj je najbolj potrebno, kaj vsem najbolj koristno. Doženimo to in glejmo, da bo izvršeno, vse ostalo pa potisnimo v stran.

V upanju, da te besede ne bodo padle na skalo, ampak na rodovitna tla, vse čitatelje Ameriške Domovine lepo pozdravljam.

Stanko Mrak

Zares, zakaj ne bi malce razmišljevali?

NEW YORK, N.Y. — V torek in sredo po "fortulajskih" počitnicah je Ameriška Domovina objavila dva kratka sestavka g. Stanka Meršola. Pri podglavljujem "Slovenski tečaj v počitnicah" in drugi "Kres — po Ameriki". Menim, da bi bilo dobro in koristno za širšo narodno skupnost, kakor tudi za vsako izmed naših srenj, raztresenih po tujem svetu, če bi o teh stvarih resno premišljevali, če bi svoje misli potem tudi zapisali in objavili — na kraju vsega, da — ne bi hotel več reči, če — bi napravili pametno in smoterno odločitev ter pristopili k stvarnemu delu za ohranjanje našega rodu na tujem. Mislim, da pozadnjevojska emigracija ima še prav posebej sveto dolžnost, da to nalogo izvrši častno.

Samo vprašamo se, zakaj smo odšli na tuje? Kakšno je bilo takratno naše prepričanje, pripovedovanje in govorjenje!

Po dveh desetletjih bi bilo koristno, da si izprašamo vest v primerjavi z generacijo, ki je prišla semkaj v svobodni svet pred prvo svetovno vojno, in

ono po tej vojni. Ločevali so se po pokrajinskem mišljenju, pa vendar vsi skupaj so zgradili veliko vrednega in tudi slovenstvo so nam dolgo ohranili. Šele tretjemu rodu slovenski govor ne gre več. Kako je pri begunskem rodu? Vsaj v dokajšnjem obsegu!

V tem razmišljanju, ko mi je g. Meršol dal priliko, da ga zapišem za narodno skupnost, bi posegel še malo nazaj.

Dolgo je že tega, ko je neki J.P. — osebno sem ga po teh njegovih začetnicah poimenoval JE PRAV — objavil v AD svoje razmišljanje o tem: Kaj bi bilo koristneje in bolj krščansko — po mojem, kje bi bilo tudi položene več narodne in verske zavesti — kapela v Washingtonu ali Dom za ostarele in onemogle Slovence in Slovenke na lemontskem gričku?

Ta članek je nazorno pokazal, da zadnji rod ne zna graditi na trdnih temeljih in da je bolj pod vplivom sodobne miselnosti in da hoče slovenstvo reševati z reklamnostjo — in po nekaterih zadnjih objavah se mi dozdeva, da niti ta ne bo tako temeljita — kot bi morala biti za našo narodno predstavitev tujinstvu.

Na misel JE PRAV-a je iz naše njurjorske srenje svoje mnenje podala v AD staronaseljenka Katie Pavlic. Kot priletna in omožena je v besede položila svoje občutje po potrebnosti takšne ustanove.

Zares — zakaj ne bi ohranili svoj rod že na začetku mladega življenja z vzgojo in poukom in zakaj ne bi skrbeli zanj ob njega življenjskem zatonu. Kajti lepa in mogočna večerna zarja ponajvečkrat oznanja bledečo jutranjo!

Tako sem prišel do tistega, kar bi rad vrgel v občasenski areno razmišljanja!

Lemont je nekako v sredini naše prostrane ameriške dežele. Slovenski frančiškani so si izbrali res lep prostor za svoje osrednje domovanje. Danes to pomeni nekrščansko razkošje v prostoru, če pomislimo, kako malo frančiškanskih očetov je v teh prostorih. Vsa ureditev griča in stavb je stalo dokaj lepe denarce. Ves denar je bil zbran iz žuljev delovnih rok našega slovenskega človeka. In zakaj ne bi to zdaj postalo njegovo središče, v katerega bi prihajal v svoji mladosti in v katerega bi lahko pribežal v poznih letih svojega življenja, v zaščito pred stisko in pezo let in opešanja?!

Za Dom ostarelih imajo menda že določeno, kje bo stal. Koliko se dela naprej, o tem se spet le malo sliši.

Menim pa, da bi bil Lemont tudi najbolj primeren kraj — z ozirom na razpoložljive prostore — za uresničitev zamisli g. Stanka Meršola, da bi v drugem poletju zares opravili prekoristno delo, ki bi bilo začeto s stalnimi vsakoletnimi slovenskimi tečaji.

Nekajkrat sem v razgovorih omenil mimogrede tu in tam, da namesto kapele v Washingtonu bi morali ustvariti Slovenski študijski institut, v katerem bi bilo zbrano vse o slovenskem naseljenstvu v Ameriki in v svetu. Vodstvo naj bi bilo tako v slovenskih strokovnih rokah. O tem institutu bi obvestili vse ameriške univerze in ustanove. Zainteresiranci za slovenski jezik, kulturo in zgodovino slovenskega naroda bi prihajali v ta lemontski slovenski institut, ki bi seveda moral imeti tudi bogato knjižnico.

Morda bi kdaj celo dosegli u radno preimenovanje tega griča v Sloveniar hill! Tako bi ta mali košček zemlje z imenom na zemljevidu in razini turističnih prospektih vsam stalno dopovedoval, da tudi na ameriški zemlji živi slovenski rod. Institut bi jim govoril in razlagal o udeleževanju Slovencev na njej in drugod v svetu kakor tudi o preteklem in sedanjem izživetju našega naroda na domovinskem Slovenskem.

Rado L. Lenček:

LEPOTA SLOVENSKE GOVORICE

Predavanje na kulturnem večeru SKAS in SAVE na "Osmi" v New Yorku.

Sledeče razmišljanje je posvečeno temi, o kateri so pri nas mnogo razpravljali kulturni in prosvetni delavci od vsega početka našega narodnega življenja. Ker je jezik najpoglavitejši sestavni del nacionalnosti, kot jo še vedno pojmujejo po Herderju, je samo naravno, da je poveljevanje lepote, bogastva, edinstvenosti materinega jezika postalo v vsakem prepovedu osrednji motiv izgraževanja narodne zavesti. Sem sodijo vse dobro znani, nam že klasični vtati iz pridig škofa Antona Martina Slomška pred sto tridesetimi leti, ki so v slovenskem narodovzgojnem procesu odigrali prvovrstno vlogo. Morda še danes niso izgubili svoje aktualnosti, ne doma ne tukaj med nami. Naj navedem dva — tri za dober začetek — kot maksime, ki naj nakažejo, če ne že smer in cilj našega razmišljanja, vsaj vzdušje in občutje, iz katerega se je to predavanje porodilo.

"Materin jezik" — pravi ena takih Slomškovih resnic — "materin jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih starih. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mlajšim zapustiti..."

In druga: "Kdor svoj materin jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah potepta in ne ve, kakšno škodo si dela."

In zopet druga: "Slovenski starši, ki znajo slovensko, pa svojih otrok slovenskega jezika ne uče, so nevhvalni hišniki, ki zapravijo svojim otrokom drago domačo reč, slovenski jezik, ki so jim ga izročili njihovi dedje."

Morda bi se morali ustaviti, kar tukaj, se zamisliti in si temeljito izprašati vest — vsi po vrsti in vsak sam pri sebi — o vprašanju, ki v zadnjem času vedno nujneje kliče po odgovoru, namreč: Ali so te, nam vsem dobro znane resnice, res še vedno naša gesla tako, kot so bila včeraj, ko smo živeli v domovini, ali pa nas danes morda ne vežejo več, ker naj bi bila resničnost in vejavnost Slomškovih besed vezana le na svet okoli Triglava? To vprašanje bi zahtevalo, da se odkrito spoprimejo s njim in si kot skupnost pošteno odgovorimo, kaj smo, kaj hočemo, kam se izgublamo.

Vendar razmišljanje o dolžnostih, ki jih imamo do materinega jezika, ni neposredni namen mojega razpravljanja. Lingvist sem in jeziki so mi predmet znanstvenega raziskovanja njihovega značaja, strukture in de-

To naj bi bile moje prve misli — skice za delo predstavljanja in ohranjanja slovenstva v Ameriki!

Kaj takšnega bomo lahko z uspehom dokončali, če bo Kres šel na pot od srenje do srenje, če bo s Kresom vžigala še pesem Korotana, potem — upam, se bomo dokončno vzdržali, prišli za delo pri temeljih in izkopali vir naših naporov, h kateremu bodo hodili pri vodo zdravja vsi še številni rodovi za nami.

Zato postanimo in ostanimo pravi, dosledni in čisti vodniki, pripravljajmo druge, ki nam bodo sledili.

Zatorej — razmišljajmo, delajmo v takem naporu, pišimo o tem — in skrajni čas je že, da tudi nekaj napravimo. Ne postavljajmo samo kamenitih sten s podobami in slikami, ampak odpirajmo raje kamrice srca, v katerih bo razgibana duša gnala naše skrajne napore za ohranitev našega rodu na tujem.

To je delo zdajšnje izseljeniške generacije, če bo hotela ostati zapisana tudi v narodni zgodovini kot ustvarjalni del celotni narodni skupnosti.

Tone Osovnik

lovanja. S tem se namreč peča jezikoslovje in s tega stališča bi rad govoril o lepoti slovenske govornice, kar se da neprizadeto in objektivno, kolikor se le da biti neprizadeto in objektivno, kadar lingvist govori o taki stvari kot je Lepota, in kadar kdorkoli spregovori o Lepoti jezika, ki je njegov materin jezik.

Prav tako nimam namena predajati se poveljevanju lepote jezika kot bi ga narekovalo ozko samoslovensko stališče. Tako lahko je namreč dvigniti na oltar to, kar poznam in znam, in zavreči vse drugo. Stari Grki in Rimljani so bili polni samoobčudovanja, da sta jim le grščina in latščina veljala za jezika (z veliko začetnico), vse ostale govorice pa komaj za — barbarstvo jecljanje. V evropski sredi je p o t e m pod pokroviteljstvom Cerkev latinščina za dolgo stoletij, — vse na prag humanizma — ostala edini občudovanja vredni, najlepši jezik, s katerim se niso mogle primerjati govorice srednjeveških barbarov in njihovih potomcev. Potem se je v petnajstem stoletju nenadoma dvignila francoščina in v osemnajstem stoletju za njo nemščina, in po velikem vzgledu, ki ga je nacionalnim prepovedom dalo nemško razsvetljenstvo, drug za drugim tudi ostali evropski jeziki. Romantičen žar se je razlil nad vse, vsak zase je postal o nim, ki jim je bil materina govorica — najlepši.

Še predno so bili porojeni posamezni slovanski pisniki jeziki, kot jih poznamo danes, je takozvani "baročni slavizem" razglasil slovanski jezik, *linguam Sclavonicam, unam et eandem*, kot jo je razglasil, da je — en sam in isti jezik z nešteti dialekti — za najlepši jezik med jeziki. Na vrhuncu tega kulta "najlepšega slovanskega jezika" so pričeli prvi slovanski filologi peti himne že posameznim jezikom. Klasičen je slavospev ruskemu jeziku iz srede sedemnajstega stoletja, ki ga je napisal pesnik-fizik Lomonosov; vse velike lastnosti evropskih jezikov se v njem takole prenašajo na rusčino:

"Karl V., cesar Svetega rimskega cesarstva, je rekel, da bi morali Bogu govoriti po špansko, prijateljem po francosko, sovražnikom po nemško, ženškam po italijansko. A če bi Karl V. poznal rusčino, bi gotovo dodal, da v ruskem jeziku lahko spregovoriš vsakemu, kajti v njem bi odkril hkrati veličanstvo š p a n š č i n e, živahnost francoščine, moč nemščine, sladkost italijanščine, in še — skrajno točnost v prispodobah in vse bogastvo stare grščine in latinščine."

(Dalje)

Za dobro voljo

"Moj pes zna pa brati!"
"Vem."
"Od kod?"
"Moj pes mi je povedal."

"Imate jutri čas, bi šli plesat z menoj?"
"Jutri se bom poročila."
"Kaj pa jutrišnjem?"

"Zakaj si se pa že v kuhinji sezul, ko si prišel ponoči domov?"
"Da bi ne motil tvojega spanja."
"Zakaj si prišel po vrstih v spalnico?"
"Tudi zato."

"Zakaj si pa potem začel na ves glas peti: Kaj nam pa morejo...?"

JEAN GIONO:

ŽETEV

"Oh, če bi bilo samo srce! Toda nekaj se mi je zgodilo!..."

Moralo je biti v resnici nekaj posebnega. Fonse, ki je sicer vse sprejel z neomajnim mirom, je zdaj ves iz sebe; po vseh udih trepeti in kar ne more se zbrati.

"Saj veš, da sem kupil veliki sadovnjak na Mahovju. Bilo je sredi zime, ko je prišel nekega dne k meni Jofroi. Ponudil sem mu stol v kuhinji in mu rekel: 'Najprej se malo pogreji! Sprejel je kozareček v okrepčilo, potem pa se je odločil. 'Fonse,' mi je rekel, 'star postajam. Moja žena je boina in jaz tudi, otrok pa nimava in to je velika nesreča. Bil sem pri notarju v Riezu, potem pa tudi v uradni blagajni in tam so mi vso to brkljarijo razložili: če vplačam toliko in toliko, mi bo to prineslo toliko in toliko dosmrtnih rente.' Potem sem mu rekel, da je to izvrstna misel in, ko je tako dal beseda besedo, je prišlo končno do tega, da sem kupil ves njegov veliki sadovnjak. Toda hiše ne, ker mi je namreč rekel: 'Hišo mi pa moram pustiti, ker sem je tako naraščen, da bi kod drugod izgubil ves življenjski pogum; zemljo pa lahko vzameš vso, prav do hišnih sten.' No, pustil sem mu misel, potem sem pa okoli hiše, da bi mogel prijetno sedeti na soncu in se nekaj dreves za krastek čas. Vidiš, pokazal sem se prijaznega in dogovorjeno ceno sem mu izplačal v čistem. Jofroi je odnesel ves denar v blagajno in zdaj ima svojo dosmrtno rento. Do sem je vse v redu! Prav!

Ali poznaš sadovnjak na Mahovju? Po vsej svoji dolžini je posajen z breskvami, s tako starimi drevesi, da bi jih morali že vsaj pred desetimi leti posekati. No, Jofroi je bil lahko že zadovoljen s tistimi bornimi sadovi, kar so jih ta drevesa še rodila, toda jaz — breskve niso ravno moja strast in naša zemlja tudi ni ravno pravšna zanje; kratkoročno, hotel sem napraviti iz sadovnjaka njivo, drevesa posekati in posejati pšenico. To je bila moja misel kot vse druge in nihče me ni pregovoril k temu. Zemljo sem plačal pa je moja in lahko storim z njo, kar hočem.

Davi sem si torej rekel: vreme ne kaže slabo in drugega dela nimam, pa lahko začneš porirati! In takoj sem se odpravil na pot proti Mahovju." (V tem stavku tiči ves moj Fonse: na vse zgodi se je napravil načrt, pa se je šele okoli treh popoldne spravil na delo.)

"... ovil sem vrv okoli najdebelejše veje in vlekel in vlekel. Zahreščalo je in drevo se je podrl. Ko sem se hotel spraviti na izkopavanje korenin, sem slišal, kako se je v hiši odprlo okno in in takoj nato je prišel k meni Jofroi.

"Kaj pa počneš tukaj?" mi je rekel. Njegov obraz je imel nenavaden izraz.

"Saj vendar vidiš!" sem odgovoril.

"In tako misliš storiti z vsemi?"

"Kajpak, z vsemi!"

Nisem vedel, kaj je nameraval. Vrnil se je v hišo pa se takoj vrnil s svojo puško. Toda ni je nosil morda na rami, temveč na strel pripravljeno naravnost pred seboj, z levo roko pod cevjo, desno pa naravnost na petelinu. Tako je pridiral k meni in bil pri tem videti še bolj čuden kot poprej.

Medtem sem ovil svojo vrv že okoli drugega drevesa in, ko sem tedaj nenadoma videl, kako se mi bliža s svojim pihalnikom, sem se moral smejati, pa sem na ves glas zaklical:

"Ali boš strahove streljal?"

"Nekega psa bom ustrelil!" je odgovoril in se mi povsem približal.

Roke so mi padle mrtvo ob telesu.

"Pusti moje drevje pri miru!" mi je preteče rekel.

"Jofroi!..."

"Pusti ga pri miru?"

Pritisnil mi je odprtino puške in cev semle, na sredo prsi in veš, nič več ni bil podoben pravemu človeku! Ne da ti pokazal svoje razburjenje, (prst je držal na petelinu), sem mu rekel:

"Jofroi, ne bodi no otročji!"

Jofroi pa je le venomer ponavljal:

"Pusti moja drevesa pri miru! Pusti jih pri miru!..."

Kaj naj bi bil torej storil pri tem? Pustil sem vrv viseti, kjer je visela, in odšel.

Oh, to je res nora zgodba! In kaj naj zdaj počnem?"

Vsa soseska je napela svoje možgane, da bi pomagala; sleherni si je razbijal glavo nad tem in tudi jaz sem hotel storiti, kar je bilo v moji moči pa sem šel nekega dne na Mahovje k Jofroiu, ki je takoj zapihal vame kakor pes, ki se je zagrizel v kos mesa in ga noče več izpustiti.

"Drevesa so moja! Vse sem sam posadil in ne morem trpeti, da bi se z njimi godilo kaj takega prav pred mojimi očmi! Se enkrat naj pride, pa mu bom pognal cel naboj šiber v trebuh, potem pa še samega sebe ustrelil!"

"Toda saj je zemljo vendar kupil!"

"Če bi vedel, da jo je zato hotel imeti, bi mu je nikoli ne dal!"

"Jofroi," sem mu rekel, "vsa nesreča je zaradi tega, ker si obdržal hišo. Tako si ostal tukaj in moraš vse to gledati. Seveda se ti trga srce, verjamem, toda postavi se na Fonsovo mesto! Zemljo je kupil in plačal s čistim denarjem in njegova je: pravico ima, da stori z njo, kar hoče!"

"Toda moje drevje, moje drevje! Sam sem ga kupil na sejmu v Riezu — bilo je leta pet, prav tistega leta, ko je Barba rekla: 'Jofroi, morda bova dobila otroka!' in ko je potem splavila zaradi velikega požara na Stražnjem dvoru. To drevje sem na lastnih ramah prinesel iz Rieza do sem! In vse sem storil sam: izkopal jame, navozil gnoj in vse! Ponoči sem vstajal in zažigal mokro slamo okoli drevesc, da mi niso zmrznila v mrazu! In več kot desetkrat sem jih po najnovejših predpisih obdeloval z nikotinom, katerega sleherni vedro stane vendar sto frankov! Na, kar pogledaj, če niso listi zdravi! Kje najdeš še kaj takega: tako lepa drevesa v tej starosti?... Seveda, mnogo ne morejo več donášati, toda človek mora vse skupaj vendar malo pametno premisliti. Saj vendar vsakdo ve, da stara drevesa niso več mlada drevesa! Potem človek pač ne pride in jih kar tebi nič meni nič poseka samo zato, ker so stara! Če hoče človek že tako računati, bi moral potem, na primer, tudi mene ubiti samo zato, ker sem star!... Nak, nak, malo zdrave, človeške pameti bi pa mogel človek tudi od njega zahtevati!"

In skazalo se je, da je brezploden posel Jofroia prepričevali, da on in stara drevesa vendar ni eno in isto.

Tako se je zdaj vse zgrnilo na Fonsa. Po večerji se je vsa naša truma zbrala pri njem in drugi so mi rekli: "Ti znaš govoriti, torej govori z njim, saj vendar ne moremo stvari pustiti, kot je!"

In tako sem mu torej rekel: (Dalje prihodnjic)

Prispevajte

V TISKOVNI SKLAD

AMERISKE DOMOVINE

ONLY SLOVENIAN MEN'S SOCIAL ORGANIZATION

SLOVENIAN MEN'S ASSOCIATION OF AMERICA

Organized 3rd of June 1938 in Barberton, Ohio

Incorporated 13th of March 1939 in State of Ohio

SUPREME OFFICE CLEVELAND, OHIO

MODERN SOCIAL, SPORT & CULTURAL ACTIVITIES

No Medical Examination Necessary
Acceptance from 1 to 50 yrs.

SUPREME BOARD:

President: JOHN DOGANIERO, 931 E. 248th St., Euclid, O. 44123

I. Vice-President: JOHN LESKOVEC, 28 Steele St., Girard, Ohio

II. Vice-President: WILLIAM J. KENNICK, 2675 Rockefeller Rd., Wickliffe, O. 44092

Secretary: JOHN DOGANIERO 931 E. 248 St., Euclid, Ohio 44123

Recording Secretary: FRANK SAJN, 509 Karl Dr. Richmond Hts., O. 44121

Treasurer: FRANK M. PERKO, 1092 E. 174th St., Cleveland, O. 44119

BOARD OF AUDITORS

Pres.: JOSEPH PONIKVAR, 27601 Fullerwood Ave., Euclid, O. 44132

II. Auditor: DAMJAN TOMAZIN, 18900 Kildeer Ave., Cleveland, O., 44119

III. Auditor: HAROLD J. VOLPE, 21430 Wilmore Av., Euclid, O. 44123

For INFORMATION Call or Write to Slovenian Men's Association, John Doganiero, 931 East 248th St., Euclid, Ohio 44123. Telephone 261-2546.

Publication Organ: AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. 44103.

VESTI
IZ SLOVENIJEMsgr. dr. Jože Žabkar
posvečen v škofa

RIM, It. — V ponedeljek, 30. junija, je bil posvečen v baziliki sv. Petra v škofa rojak msgr. dr. Jože Žabkar, ki je bil pred kratkim imenovan za papeževga pronuncija na Finskem in za apostolskega delegata v skandinavskih državah. Posvetil ga je kardinal državni tajnik Villot, sopsosvečevala pa tajnik kongregacije za širjenje vere nadškof Pignodoi in škof iz mesta Brugge v Belgiji De Smeit. Zadnji je sopsosvečeval zategadelj, ker je bil obenem z našim rojakom posvečen v škofa tudi Flamec msgr. J. Mees.

Povprečna življenjska doba

V Sloveniji se je življenjska doba podaljšala pri moških na povprečno 66 let, pri ženskah pa na 72 let. Vzroki smrti so v prvi vrsti bolezni srca in ožilja, nato rak, bolezni centralnega živčnega sistema in bolezni dihal.

Železna maša
pri Sv. Petru v Ljubljani

Dolgoletni katehet na učiteljski v Ljubljani, predem pa profesor na škofijski klasični gimnaziji v St. Vidu nad Ljub-

ljano dr. Josip Demšar je v nedeljo, 6. julija, praznoval 75-letnico mašništva v cerkvi sv. Petra v Ljubljani, kjer pomaga že nad 55 let v dušnem pastirstvu. Slavljenju je govoril pomožni škof dr. Stanko Lenič.

Strokovnjakov ni?

V črnuški tovarni "Energoinvest", kjer grade transformatorje, se pritožujejo, da ne morejo najti dovolj strokovnjakov. Tovarna si je s svojimi izdelki pridobila kar lep ugled, ima pa težave z najemanjem strokovnjakov. Med 300 uposlenci ima 20 inženirjev in 30 tehnikov, pa bi rada takoj dobila vsaj še 11 strokovnjakov z univerzitetno izobrazbo. Na vse razpise služb se ni nihče oglasil. Strokovnjaki odhajajo rajše na tuje, kjer je zaslužek boljši in tudi več svobode.

Podjetje denarno podpira 20 mladih ljudi, ki študirajo na tehničnih visokih šolah, da bi si tako preskrbelo z lastnimi sredstvi potrebne strokovnjake.

Z avtom v medveda

Ob pol enajstih ponoči 28. maja letos se je vozil po cesti iz Kočevja proti Ribnici Ivan Zalar iz Ribnice. Na Jasnici se je

s strmine pognal na cesto medved. Voznik je avto zavrl, kolikor je le mogel, pa je le zadel v medveda, ki ga je vrglo na drugo stran ceste. Zverina se je takoj pobrala in se pognala proti avtu. Voznik je pritisnil na plin in jo odkuril, ker je motor kljub poškodbam deloval v redu.

Pred dvema leti se je skoraj na istem kraju zgodila slična nesreča, toda s hujšim koncem. Tedaj je osební avto zadel ob medveda in ga treščil pred drugi avto, ki je prihajal od nasprotné smeri. Oba avtomobila sta bila hudo poškodovana, medved pa tako ranjen, da se je le z vlekel na rob ceste, kjer je poginil.

Sto let Slatine Radenci

Letos obhaja znana Slatina Radenci stoletnico. Prvič v vsem tem času je predvideno, da bo napolnila in dala na trg 100 milijonov litrov slatine, znane in priljubljene mineralne vode.

Radenci so poleg Rogaške Slatine edini izvoznik mineralne vode v Jugoslaviji. V zadnjih letih dobivajo za to vodo vedno večja naročila tudi iz zahodne Evrope.

V Sloveniji še 50.000 konj

V Sloveniji je še 50.000 konj, kar precej, če pomislimo na to, kako se je že razvila motorizacija. Konje uporabljajo še vedno za razne krajše prevoze in kmetijska dela, v manjši meri pa za šport. Od celotnega števila je 22.000 kobil z letno okoli 2000 žrebeti. Radi bi konjerejo pospešili, pa primanjkuje plemenitih žrebecev. Konji so dobro izvozno blago, za nje se zanimajo posebno Francija, Nemčija in Avstrija.

Trdi orehi

Murskosoboška občina si beli glavo, kako preskrbeti traktorje in druge stroje obdelovalcem zemlje, ko so vse kmetijske organizacije s takimi nalogami v preteklosti propadle. Te organizacije niso kmetom služile po njih željah in potrebah, zato so si ti pomagali s tem, da so si kupili lastne traktorje in stroje, kjer in kadar je le bilo mogoče. Sedaj imajo zasebniki v občini že nad 700 traktorjev. Povpraševanje po traktorjih in strojih pri kmetijskih zadrugah je tako začelo padati.

Zdruge so skrčile število strojev in tako sedaj ne morejo pomagati tistim kmetom, ki lastnih traktorjev in strojev nimajo. V stiski so se vrnili na staro in začeli orati s kravami. Kmetje, ki imajo lastne traktorje in stroje, teh ne posojajo radi, oziroma ne gredo radi z njimi pomagat sosedom, ker jih za to močno obdavčijo.

Posebne težave so tudi v občini Radgona, kjer ima tamkajšnji kmetijski kombinat že skozi leta stalne velike izgube. Dali so mu novo, zasilno upravo in mu izdelali načrt za "sanacijo", pri kateri bo pomagala "širša družbena skupnost" z izdatno podporo.

Zdravniška zveza zboruje
pod pritiskom opozicije

NEW YORK, N.Y. — AMA je kratica za Zvezo ameriških zdravnikov, najmočnejšo poklicno organizacijo v naši državi. Njeno vodstvo je v strogo konservativnih rokah, dočim se članstvo samo ne briga preveč za politiko AMA. Za to politiko Zveza misli namreč le na interese svojih članov in se krčevito bori proti vsaki novi ideji, ki bi utegnila škodovati njenim poklicnim interesom. Tako se je pred leti dolgo in z uspehom borila proti načrtu federalnega bolezenskega zavarovanja za upokojeince in ostarele. Da ima zakon toliko "lukenj" v korist zdravnikom, je zasluga AMA.

Ker je AMA v konservativnih rokah, je seveda dobrodošla tarča vseh zagovornikov aktivne socialne politike, ki jo napadajo v časopisju, poklicnih zborovanih itd. Občni zbori AMA so zmeraj mirno potekali, teh se namreč udeležuje le 244 izvoljenih delegatov. Letos so nasprotniki AMA zdravstvene politike prvič vdrli tudi na občni zbor, ki se te dni vrši v New Yorku.

Skupini kakih 70 bojevityh nasprotnikov se je posrečilo, da je vdrila v dvorano, kjer se je začel občni zbor, in tam demonstrirala tako močno, da je njen predstavnik dobil možnost, da nekaj minut govori zbranim delegatom. Seveda jim je nadrobil vse grehe, kar jih je AMA do sedaj napravila. Demonstrantje so se potem umaknili v sosedne prostore z namenom, da se tam dogovorijo, kako bi še naprej motili občni zbor, ki bo predvidoma jutri zaključen.

Delegatje niso pričakovali takega začetka občnega zbora in bili zato primerno razburjeni. Javnost se pa interesira za vprašanje, kako bodo resolucije občnega zbora.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko
Iščemo pomivalko posode od 9. zj. do 3. pop.
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave. (136)

Iščemo snailke
Iščemo snailke za čiščenje poslopja uradov v centru mesta. Od 6. zvečer do polnoči. Kličite 241-5896. (135)

FEMALE HELP
Dishwasher wanted from 9 a.m. to 3 p.m.
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave. (136)

Moški dobijo delo

OSKRENIK
Kličite ali oglašite se pri
COLLINWOOD
SLOVENIAN HOME
15810 Holmes Ave. 681-9675 (138)

STOUFFER FOODS

FOOD PROCESSING OPENINGS

Men needed in maintenance (helpers and mechanics) and cartoning for year around work. No lay offs, excellent benefits. Hourly rates \$2.43 to \$3.93. We will train. Find out what we can offer you! Interviews: 9-11 a.m. only. Monday thru Friday or Call 861-3450

STOUFFER FOODS

Div. of Litton Industries
3800 Woodland Ave., Cleveland
An Equal Opportunity Employer. (134)

nega zbora reagirale na demonstracije ob njegovem začetku.

V Boliviji pričakujejo
vojaški prevrat

LA PAZ, Bol. — Vojaštvo je nezadovoljno s pred sednikom republike L. A. Siles Salinasom, ki je nasledil kot podpredsednik Rene Barrientosa Ortuno, ko se je ponesrečil z letalom v preteklem aprilu. Pričakujejo, da bo vojaštvo predsednika Salinaso odstavilo in postavilo na njegovo mesto gen. Alfreda Ovando Candio, načelnika oboroženih sil republike.

MALI OGLASI

Hiše Naprodaj

Colonial hiša, 3 spalnice, na E. 148 St., med Lake Shore Blvd., in Westropp, garaža. \$13,300.

Hiša z 4 spalnici, aluminijasta obloga, dvojna garaža, na Arrowhead Ave., med E. 185 in E. 200 St.

KINKOPF REALTY CO.

30825 Euclid Ave. 944-7900 (134)

V najem

Oddamo 3 sobe, zgoraj, gorokota, na 5809 Prosser Ave. Kličite HI 2-7821 po 6. uri pop. (x)

V najem

Oddam 5 sob, spodaj, vse na novo dekorirano, nov furnez, garaža, na 6729 Bayliss Ave. Kličite 881-0676. —(136)

Hiša naprodaj

Ranch hiša, 3 spalnice, klet, v kuhinji vgrajeno, preproge, 2½ garaži, ograjeno dvorišče, nič doklade, nizki davki, več posebnosti. Kličite 943-3452. —(136)

Hiša naprodaj

Lastnik prodaja ranch hišo, 3 spalnice, 1½ kopalnice, klet, garaža, več posebnosti. Kličite 946-6772. —(137)

Zemlja naprodaj

Več akrov zemlje je naprodaj v Auburn Township po \$550.00 en ak. Obiščite Anton Zadnika 2 milje severno in pol milje vzdolžno od Auburn Corners na Stafford Rd. (137)

Zenitna ponudba

Kanadski Slovenec, 37 let star, postaveh, z lastnim domom in stalno službo, 10 let v Kanadi blizu Toronta, bi rad spoznal preprosto, izobraženo, resno dekle v svrhu ženitbe. Ponudbe poslati na upravo pod značko: "Skupna bodočnost". —(15,16,18 jul)

Stanovanje oddajo

Na 6611 Bonna Avenue oddajo na novo prepletkano 5-sobno stanovanje (zgoraj). Za podrobnosti se oglašite na naslovu ali pa kličite tel. 431-4956. —(132,134)

Če nameravate prodati Vaše posestvo, kličite John Laurich Realty IV 1-1313 in bo prišel na Vaš dom, da se pogovori z Vami o Vašem problemu zastoj. (wtfx)

Lastnik prodaja

2-družinsko hišo 5½ in 5½, ter 6-sobno enodružinsko na eni parceli, na 6713 Bonna Ave. Nov cementni dovoz. Kličite: 944-3810. —(11,16,18 jul)

Soba išče

Zaposlen moški išče sobo v privatni družini v bližini Grove-wood ali E. 185 St. Kličite 943-2670. (136)

Lastnik prodaja

Cisto enodružinsko 5-sobno hišo, znotraj vsa prebarvana, novi plinski furnez in vodni grelec, blizu šole sv. Vida. Kličite FA 1-9317 ali FA 1-3204. (138)

Soba se odda

Lepa opremljena soba z lastnim vhodom se odda na 1019 E. 63 St. Za pojasnila kličite UT 1-6292. —(16,18 jul)

ZACUĐEN NAD DRUŽBO — Pes nekam začuđeno gleda v svojo družbo, ki tudi kaže polno radovednosti za tujca v svoji sredi. Slika je bila posneta v živalskem negovališču v New Yorku.

F. S. FINZGAR:

POD SVOBODNIM SONCEM

Sonce je tonilo, ko je stal pred gričem — zmučen in truden, da so se mu tresle mišice na stegnih.

Če sta tovariša prišla? Zaskovikal je.

Oglasilo se je prav blizu na desni in levi enako skovikanje.

V kratkem jih je združila temna loza. Plezali so neslišno po strmi rebri in, še preden je izginilo sonce, so bili vrh griča. Posluhnejo. Vse tiho. Nekaj pticev se je splašilo z vej, daleč nekje je zakruncal divji prašič.

Uležejo se na zemljo in nastavijo uho na prst.

"Topot! Topot! Kopita!" Vsi hkrati so to izgovorili.

Iztok vstane in spleza na drevo.

"Donava!"

Vzkliknil je skoraj glasno.

Pred seboj je videl prostrano ravnino. Oklepaj jo je v soncu žareč okvir — široka reka. Tam za ognjenim okvirom, prav na mestu, kjer je ležala čez vodo dolga črna progga — most — se je dvigal iz temne lise dim.

"Tabor vidim!"

Tovariša sta se razveselila; kakor divja mačka sta se oglašila in začudila.

Iztok se je oziral, od kod klopitanje kopit. Se enkrat so se vneli sončni žarki in žareča ploškev je izginila. Prav takrat je tudi Iztok zapazil troje lučk, ki so se bližale hribu. V silnem skoku so se vračali jezdeci pozvedovalci in se drevili krog hriba — v ravnino, da bi čimprej dospeli v tabor.

Iztok je vesel in srečen zlezal z drevesa.

"Če so konjiki ovohali naše gradišče?"

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

PRACTICAL NURSE TYPE

To live in; to help invalid lady. Board and room plus \$30 week. 355-4686 (134)

Child care — Help mother with 4 children. Must live in. Private room and TV. Large home in Western Suburb. \$50 per week. 971-3770. (134)

RETIRED COUPLE TO LIVE WITH CHRISTIAN SEMI-INVALID — OWN ROOM

HE 7-4370

(134)

MALE HELP

OFFSET PRESSMAN

Good hourly Rate. Fringe Benefits. Call or see
GEORGE PILLER
CARL GORR
COLOR CARD CO.
4242 W. Fillmore St.
638-1400 (134)

REAL ESTATE FOR SALE

5645 W. 63rd Place
New 2 apartment brick, 3 bedrooms, oakwood, ceramic tile. Lots of extras. By owner.
767-1923 (134)

ST. WENCESLAUS — Immd. occup. 3 story delux brick. 2-5½ & 1-4. Gas hot water heat. Tile bath. Excel cond. Close to everything.
463-9576 (135)

ELGIN — By Owner. Near edge of town. 7 yr. old 3 bdrm ranch. New carptd. 1 car gar. under \$25,000. By appt. SH 1-1572 & 695-3531. (135)

"Strašno gonijo! Važna poročila neso. Vrnimo se!"

"Počakajmo še in odpočijmo se nekoliko! Mesec vzide, Rado nam privede konje naproti, morda še kaj čujemo in vidimo."

Mladci so legli na mah, vgriznili v kose ovčjega sira, si poiškali sladkih korenin in govorili tiho junaške besede.

Naglo je legal mrak na zemljo. Na vzhodu se je že dvigal mesec, še ves bled. Njegovo prepalo lice se je še balo sončnih žarkov, ki so jemali v rdečih plamenih slovo po nebu. Topot konj je že zdavnaj obmolnil.

"Pojdimo! Svarun je naročil, da se vrnimo z nočjo," sta silila mladca.

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

Hotel— Money make. 44 rms. Good North side location. Always rented. Income over \$48,000 with excellent net profit after expenses and mortgage payments. \$35,000 down will handle. Call 777-7492 eves. (134)

Rooming hse., 6 furnished apts., newly decorated. \$170 wk. inc. \$35,000, low taxes. 850 W. 1700 N. Phone 348-1244 aft. 6. (134)

BODY SHOP

ESTB. BUS. 2 BAYS W-HOIST. PRKG. FOR 15 CARS. LOW RENT. N.W. SIDE WITH EQUIPMENT. 227-9766 (134)

MACHINE SHOP

COMPLETE. OPERATING. ALL TOOLING, CHECKING EQUIPMENT AND CUSTOMERS. 227-8011. 1915 W. WABANSIA (134)

Iztok pa ni hotel. Z mladeniško svojeglavnostjo se je veselil, da zapoveduje — prvokrat v življenju. Zato se ni zmenil za očetovalo naročilo. Hrepenel je po slavi in še važnejših novic bi bil rad prinesel v tabor.

"Ne gremo še! Če pride Rado s konji, počakajte me, jaz pa pojezdim za onimi tremi prav do mosta."

Tovariša sta osupnila. "Pomisli, Bizantinec ga straži! Ujamejo te."

Iztok se je na glas zasmel, da sta se tovariša ozrla.

"Morana ti prizanesi! Iztok, ne tvegaj! Stribog naj popihne tvoj prešerni smeh Hilbudiju na uho! Besi naj dvignejo volkodlake v šumi, pa nam zaskočijo pot in nas zvodijo!"

Tovariš, ki je tako govoril, je nehote segel z roko za vrat, kamor mu je obesila mati tri močne merjaščeve okle, da bi ga čuvali pred uroki in besmi.

Iztok se je prevrnil vznak in na licu je obsvetila medla mesečina smeh, poln dvoma. "Morana — besmi volkodlaki," so šepetale ustnice. "Da bi mi ti mogli škodovati? Vera očetov... pa vendar... Zakaj se jih ne boji Hilbudij?" Zaklopil je oči, na čelo si je položil sklenjene roke in molil z vročim vzdihom k Svetovitu, naj ga potolaži on, ki hkrati zre na vse štiri vetrove, ki vidi v temni noči in gleda v jasno sonce, pa se mu ne skali oči...

"Tra-tra-tra!"

Vsi trije planejo kvišku.

Vnovič: "Tri-tra-tri-tra..."

Od daleč so se čule trombe.

Iztok je bil v trenutku v r h drevesa. Napenjal je sokolje oči, zapičil jih je v črno liso za Donavo, kjer je prej videl dim. Mesec je razžaril okolico. Zazrl je v motni luči, da se usipljejo iz onega vzvišenega prostora svetlikajoče se lučke, vedno več — proti reki se zibljejo.

"Hilbudij prihaja z vojsko!"

Iztok je planil z drevesa, v divjem teku so se zapodili po bregu in skokoma bežali naravnost proti griču, kjer so bili konji.

"Da bi že prišel Rado!" je siknil Iztok in se pognal čez grm. "Čuj, volk je zatulil!"

"Rado prihaja. Blizu je že! Hitro proti njemu."

Vsi trije so se drevili s podvojenim silo v smeri, od koder so čuli volčje tuljenje. Oglasil se je zdaj pa zdaj kdo izmed njih, volk se jim je odzival, bliže in bliže so prihajali drug drugemu. Kmalu so začeli hrzanje konj in šum trave. Oddihali so se in šli korakoma. Od daleč so že videli črne sence, ki so se hitro gugale po ravnini.

Iztok se je ustavil.

"Tovariši! Ne skušajte se z mojim konjem. Veste, da je najboljši, kar jih je v taboru. Do jutra lahko prijezdite v gradišče, jaz pa moram biti prej tam, da se hitro dvignejo bojovníki in gremo nad Hilbudija!"

Komaj jim je to sporočil, že so zahrzali konji tik pred njimi. Iztok je planil kakor ptica na svojega vranca. Ta se je vzpel in obrnil na zadnjih nogah, ko je začutil gospodarjevo roko na brzdah. Zavihrala je griva in kakor misel sta zletela preko poljan. Nekaj kratki je konjič ponehaval v skoku, kakor bi vpraševal, čemu ta pogon. Ali Iztok ga je stisnil s koleno, da je globoko zahropel, povodci so se nategnili in tedaj je žival razumela, da ta ježa ni šala, da je treba planiti na življenje in smrt.

Izborni konjič — očetu ga je bil podaril hunski poglavar — je povesel glavo, nozdrvi so se mu razširile, bela pena je letela v kosmih po zraku, drevesa so bežala mimo in tonila kakor bliskavica v daljavi. Na njegovem hrbtu pa je sedel Iztok z naprej nagnjenim životom, kakor bi ležal na konjskem vratu. Nič se ni ganilo na njem. Kakor prirasel je fičal na konju, samo dolgi kodri so pluli v zraku in risovo krzno je veslalo z repom na konjskem hrbtu.

Iztoku se je zdelo, da se vleče pot še enkrat tako dolgo kakor podnevi. Ozrl se je včasih z boječim pogledom na zvezde, ali ni polnoč že minila. A zopet je stisnil konja, mu pošepetal v ušesa besedo, polno hvale in ljubezni — in šlo je skokoma čez drn in strn.

Dolgo je že jahal ob potoku v soteski. Zdaj zdaj je upal, da zagleda ognje — ali potok se je zasukal na levo in za ovinkom še vedno gluha šuma. Konj je začel pogosto hrzati in prhati. Iztok je čutil, da napenja zadnje sile. Kaj, če se zgrudi? Moral ga je ustaviti, da je šel korakoma dalje. Lakotnice so mu plašle, vse kite so se tresle od napora, z globoko sklonjeno glavo je šel in hropel. Od trebuha se mu je cedil pot.

Iztok je skrbno motril okolico. Predivje je jahal v jutru in se ni menil, kaj je krog njega. Zato se ni mogel domisliti nobenega drevesa, nobene kotanje, ki bi mu povedala, kako daleč je še do gradišča. Torej naprej!

Objel je konju vrat, mu pritisnil lice prav k ušesu in mu obljubil najlepšega zita, če se

podviza in ga čimprej prinese v sotorišče.

Vranec je udaril dvakrat s kopitom prav silno ob tla, pa se je zopet zleknil, iztegnil vrat in bežal kakor vihar.

Zopet ovinek. Iztok je zapazil nekaj ognjev v daljavi.

"Gradišče!" je vzkliknil. Stisnil je konja, tla so zabobnela, hrestale so suhe veje, ognji so se bližali.

Se kratka ravnica, soteska se je odprla na široko kotlino. Z besno divjostjo se je spustil konj, ves uznojen in spenjen, kakor od snega opadel. Začuli so ga stražniki. Plamenice so se dvignile in premikale. Kakor bi pal iz oblaka, je tresčil Iztok na sredo taborišča.

"Hilbudij, Hilbudij prihaja!"

Divje je zakričal, vsi šotori so se prebudili, završalo in zašumelo je med vojščaki, rogovi so zatrobili. Iztokov vranec pa je zatrepetal in se s krčevitimi utripi zgrudil ob ognju; iz nozdrvi mu je brizgnila vroča kri.

(Dalje prihodnjič)

— Eno četrtno vseh ljudi v naši deželi, ki se smrtno ponesrečijo, so farmarji.

Veliko cevi v lokomotivi
V povprečni parni lokomotivi je okoli ene milje cevi v njenem kotlu.

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Ameriški Domovini, je zanesljiv uspeh! Poizkusite!

MAPLE HEIGHTS POULTRY & CATERING

17330 Broadway

Maple Heights

Naznaniamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za prvovrstno postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpolago vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR in SINOV

Tel.: v trgovini MO 3-7733 — na domu MO 2-2912

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERISKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERISKI DOMOVINI



V blag spomin

OB PRVI OBLETNICI
ODKAR JE V GOSPODU
PREMINULA NANA
LJUBLJENA, NEPOZABNA
MAMA, STARA MATI,
PRAMATI IN SESTRA

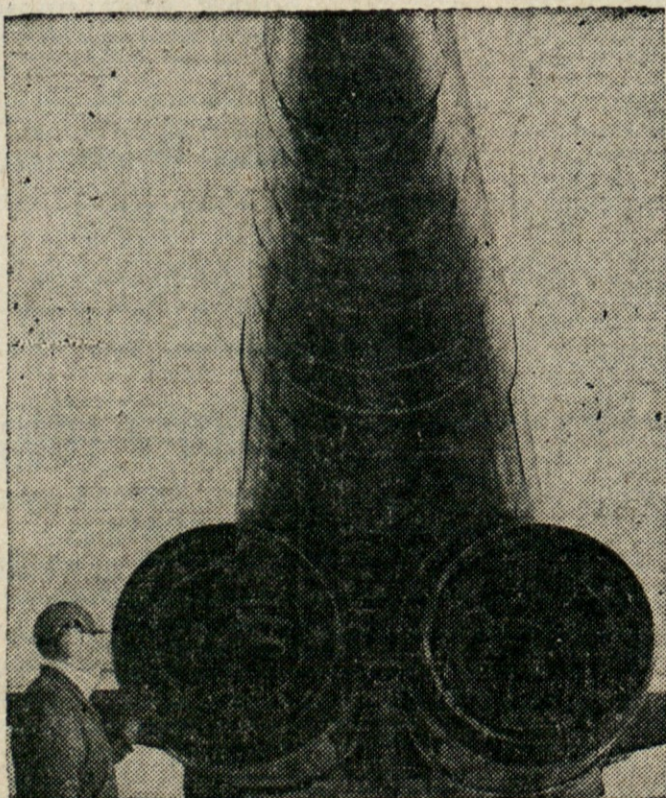
Mary Yerman
roj. MEKINDA

Izdihnila je svojo preblogo
dušo dne 15. julija 1968.

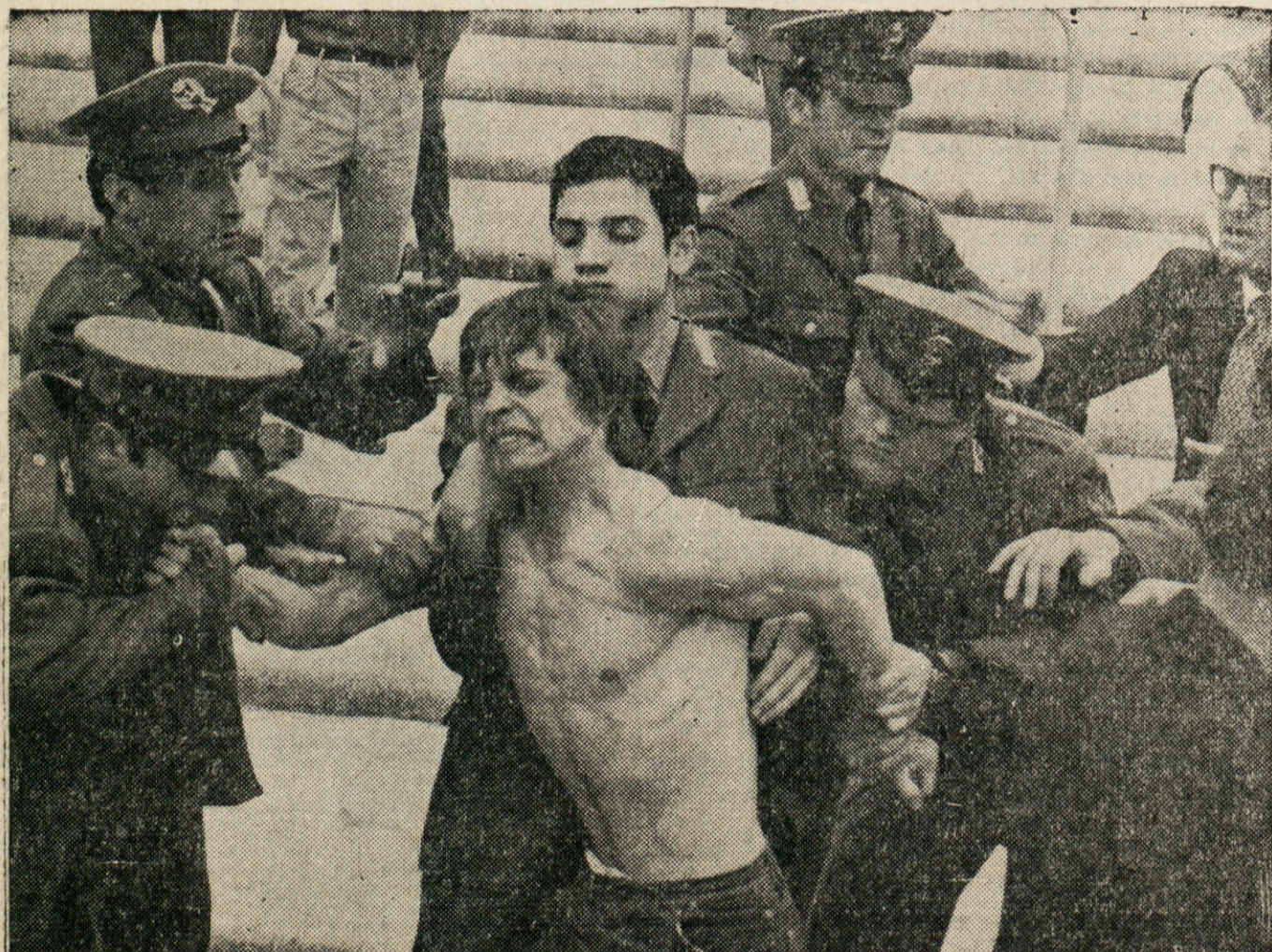
Počij od hudih, težkih let
preblogo mamino srce;
ko zadnje trombe zadone,
veseli snidemo se spet.

Gospod, daruj ji mir,
naj večna luč ji sveti;
Zalujoci:

sin ANTHONY s soprogo EDITH in sinovoma ANTHONY JR.
in DAVID; vnuk DR. JOSEPH ANSLOVAR s soprogo CHERI
in hčerko AMY, sestra URSULA MEKINDA.
Cleveland, Ohio 16. julija 1969.



RAKETA? — Ne, le prednji del lovskega jet letala CF-101, ki čuvalo našo deželo pred sovražnimi letalskimi napadi.



RAZHUVENI SO — Ko je prišlo pri tekmi med vodilnima nogometnima moštvima Lazio in Bari v Italiji do izgredov, je posegla vmes policija. Z enim od navijačev je imela kar trd posel, kot kaže slika.